

Kubik József ünnepi beszéde. Elmondta 2025. április 8-án Budapesten, az Országos Széchenyi Kör által szervezett koszorúzási ünnepségen.

Tisztelt Ünneplők!

„Nem tudok élni és meghalni sem”

„El vagyok veszve”

„Nem tudom megmenteni magam”

Ezek voltak Gróf Széchenyi István utolsó naplóbejegyzései 1860. március végén és április elsején.

2025. április 8-án 165 éve annak, hogy elhunyt Gróf Széchenyi István. A magyar történelemben azóta is közbeszéd tárgya, hogy mi lehetett a halálának az oka. De szerintem nem ez a fő kérdés, hanem az, hogy milyen volt a legnagyobb magyar élete során. Úgy vélem, hogy eszméiről minden szónok helyett ő tud a legjobban beszélni. Korszerűségét pedig hitelesen úgy mutathatjuk meg legjobban, ha őt magát szólaltatjuk meg, mintha nekünk szólna.

„Nem a sok politizálás, hanem a szorgalmas munka, amely alapját adja a boldogabb kifejlődésnek.” A szorgalom nála ugyanis öntudatos tevékenység, amit tesz azt kitartóan teszi. „Szorgalmasan dolgozom, s önérzetesen. Ha lenyírják a szárnyamat, járok majd a lábamon, ha azokat is levágják a kezemen járok, ha azokat is kitépik hason csúszok!” Ezeket írta naplójába 1832-ben.

A munka viszont csak akkor értelmes, ha a közjót szolgálja, írja egyik levelében Károlyi Györgyhöz. „Van-e más boldogság a földön, mint szolgálni a hont, munkálni hazánkfiáiért és ezáltal előmozdítani az emberiség végcélját!”

„Most minden munkaképes magyarra hallatlan nagy munka vár.” Ez volt Széchenyi állandó mondanivalója kortársainak. „Most nem álmodozásra, hanem kemény, kitartó, következetes munkára van szükség”. És így dolgozott Széchenyi egész életében. „Most nem magyarkodókra van szükség, hanem becsületes magyar elmékre.”

Bármilyen alkotását vagy kezdeményezését is nézzük, sohasem tett olyat, amiből nagyobb haszna származhatna, mint bárkinek honfitársai közül, de áldozott annyit saját jövedelméből, idejéből, amelyre még ma is csak az őszinte hála kifejezésével gondolhatunk.

46 éven keresztül vezetett naplója a bizonyíték arra, hogy minden nagy és maradandó alkotás, legyen az könyv, intézménylétesítése, építészeti alkotómunka, a mű kezdetekor rengeteg aggodalommal, átvirrasztott és átdolgozott éjszakával járt. Közben meg kellett küzdenie a kétkedők, hitetlenkedők vagy politikailag ellenzők seregével.

Széchenyi életművében éppen az a nagyszerű, hogy amit tett azt páratlan szorgalommal végezte. Ma már láthatjuk, hogy egyetlen megfontolás mozgatta tetteit. „Evvel előreviszem hazám annyiak által cserbenhagyott, elhanyagolt ügyét.”

Minden kezdeményezésében, tettében és terveinek végrehajtásában az él, amit tisztán fogalmaz meg Kelet Népe című munkájában. „Mióta élek, kimondhatatlan vágy létezik lelkemben, Magyarország kifejtése, a magyar nemzet feldicsőítése él minden csepp véremben.”

Újra és újra igyekszik rávenni honfitársait arra, hogy műveljék önmagukat a haza érdekében. „A tudományos emberfő mennyisége a nemzet igazi hatalma...Nem termékeny lapály, hegyek, ásványok, éghajlat teszik a közerőt, hanem az ész, mely azokat józanon használni tudja” Írta Hitel című művében.

Lényegesnek tartja azt, hogy összefogjunk, együttes legyen erőfeszítésünk. A Naplójában 1823-ban az alábbi gondolatokat jegyezte fel: „Egy olyan országban, melyben oly csekély a közösségi szellem, mint a mienkben, ahol mindenki csak magával törődik és a közre nem gondol, véleményem szerint valamilyen egyesítés kezdete lényeges haszonnal jár, mert több embernek olyan vállalkozás is könnyű, mely a magányosnak lehetetlen marad.”

Számunkra korszerűsége abban rejlik, hogy tanítása teljes összhangban áll a dolgozó életével, alkotásaival, amit a haza érdekében tett. Amit 165 évvel ezelőtt mondott, írt és tett az ma is időszerű, élővalóság, nem csak az alkotások tárgyi kivitelezésének módjában, hanem az egész nemzet érdekeit szolgáló elkötelezettségében.

Köszönöm a figyelmet!